

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Principia Juris Canonici : Ex Libro ... Decretalium Gregorii
IX. Pontificis M / Antehac In Alma & Archi-Episcopali
Benedictina Universitate Salisburgensi**

König, Robert

Salisburgi, 1725

VD18 80460526

38. De Jure patronatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61800](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61800)

rum Religioforū, quòd sint aedes sacrae, se-
paratae ab Ecclesia Monasteriali, in quibus Re-
gulares Sacramenta ministrant.

§. III.

Causa, ex quibus capellae ad Monachos,
aliosve Religiosos pertinent, sunt I. *fundatio*:
quando cum autoritate, & consensu Episcopi,
vel Episcopo Superioris eà lege capella fun-
data est, ut per viros Religiosos in ea deservia-
tur arg. c. *qua semel causa* 19. q. 3. II. *privilegi-
um & concessio Apostolica*, cujus tenor & for-
ma diligenter inspiciendi, ac servandi sunt. c.
pro de Privilegiis. c. ad audientiam. de Decretis.
III. *Unio*, quae Ecclesiae, vel Capellae Regu-
laribus, aut eorum Mensis per Episcopum,
vel Pontificem uniantur. *Clem. si una 2. de Reb. Eccl.*
*non alien. c. sicut unice. de Excess. Prae-
lat.* Quid autem sit unio & quotuplex, atque
alia scitu de unione necessaria, exposui ad *Tit.*
de Ecclesiast. benef. sine diminut. p. 1. IV. pra-
scriptio 40. annorum; si quidem titulus con-
currat, sine titulo *immemorialis*; cum olim
auditis & ibi communiter Canonistae, ma-
ximè Felin. & Panorm. *de Praescript.*

§. IV.

Effectus in eo conspicitur, quòd Regulares
in capellis, & Ecclesiis praesertim Parochiali-
bus ad Monasteria pertinentibus Missarum
solemnia, caeteraque Divina officia peragere, &
Sacramenta ministrare possint. c. *in paro-*
chia causa 16. q. 1. Wagnerek & Gonzalez
ad c. 1. h. t.

TITULUS XXXVIII.

De Jure Patronatus.

SUMMARIA.

1. *Juris patronatus onomatologia.* 3. *Definitio.* 4. usq.
10. *Diffusio.* 10. *Origo.* 11. usq. 16. *Quibus modis*
constituatur? 16. usq. 20. *quibus modis transferen-*
tur jus patronatus? 20. usq. 25. *Quinam sint capa-*
tes juris patronatus? 25. *in quibus Ecclesiis locus*
est juris patronatus. 26. *Qua sit ejus forma?* 27. *In*

quo differant jus patronatus Ecclesiasticum, & sae-
culare. 28. *Quis sit finis?* 29. usq. 33. *Quinam ef-*
fectus juris patronatus. 33. 34. 35. *Quibus modis*
jus patronatus amittatur?

Cum institutio tam in Praebendis, quam
in Religiosis domibus, ac Capellis Mo-
nachorum ad praesentationem Patroni fiat,
de *Jure patronatus* sequitur.

§. I.

Ratio nominis *Juris patronatus* exstat in c. 1.
filiis, & c. decernimus, causa 16. q. 7. ubi pa-
troni ideo tales dicuntur, quia ipsis defensio,
& cura Ecclesiae incumbit sollicita.

§. II.

Jus patronatus variè sumitur I. pro jure 2
Manumissorii competente in bona, & perso-
nas Liberti, ex eo quòd sponte servum ex ju-
sta servitute liberum dimiserit. *rot. tit. ff. de*
Jure Patronatus. II. pro Jure Patronatus Ad-
vocatorum, qui, dum patrocinio suo causas
litigantium tuentur in judicio, patroni causa-
rum salutantur. c. *un. causa* 15. q. 2. c. 6. *de*
Transact. III. Et in praesenti pro jure, seu fa-
cultate praesentandi Clericum ad beneficium;
quae acceptio est hujus loci.

§. III.

Definitur jus patronatus, quòd sit jus seu
potestas praesentandi Clericum, instituendum
ad beneficium vacans. Hostiens. in *Summa h. t.*
n. 1. Germanis dicitur das *Pfarzlehen*, oder
Geistliche Lehenrecht.

§. IV.

Dividitur Jus Patronatus I. in Ecclesiasti- 4
cum, saeculare, & mixtum per c. *cum ausum*
24. h. t. c. *un. Eod. in 6.*

Ecclesiasticum est, quod Collegio Ecclesia-
stico, vel personae Ecclesiasticae competit no-
mine & ratione Ecclesiae, Monasterii, Capi-
tuli, dignitatis, vel beneficii, quod habet, quan-
tumvis forte à Laico, ejusque bonis patrimo-
nialibus originem traxerit; nam si postmo-
dum titulo aliquo honesto, puta donatione, le-
gato.

gato, testamento, fundatione, in Ecclesiam, vel in Collegium Ecclesiasticum, vel in personam Ecclesiasticam intuitu Ecclesiae, dignitatis, aut beneficii Ecclesiastici translatum sit, jus patronatus Ecclesiasticum censetur. *d. c. un. §. verum. h. t. in 6. Barb. p. 3. alleg. 72. n. 128. Rota in una Valentina Beneficii 26. Martii. 1593. coram Orano. Garc. tr. de Benef. p. 5. c. 1. n. 553. qui sub. n. 555. resolvit, quod jus patronatus competens Episcopo (idem est de aliis Praelatis) ratione domini temporalis ad suam Ecclesiam pertinentis, Ecclesiasticum sit.*

Saculare, seu *laicum* dicitur non tantum quod laico competit, sed etiam quod à Clerico ratione dotationis, aut fundationis ex bonis patrimonialibus, item ex Successione paterna, vel alio titulo seculari obtinetur. Text. Gloss. & Panorm. in *c. cum dilectus 28. h. t.* Garc. *l. sit. num. 592.* Hoc tamen impraesentiarum nota dignum est, quod advenit Honorius in *Summa h. t. n. 15.* Jus patronatus tale praesumi, qualis est persona, quae bona fide possidet, adeo ut si possideatur à Laicis, praesumatur Laicale, non obstante, quod ex fundatione, vel dotatione Presbyteri veniat. Mascardus de *Probat. concl. 959. n. 12.* arg. Gloss. in *c. sint manifesta causa 12. q. 1. V. probando.* Si vero possideatur à Clericis, Ecclesiasticum censetur, per *c. consultationibus h. t.*

Jus patronatus *mixtum* est quod partim ad Ecclesiam, vel Clericum jure Ecclesiae, & partim ad Laicum pertinet; vel quod partim ratione Ecclesiae, partim ratione patrimonii competit. Pirthing. *h. t. n. 3.* Hoc si Patroni inter se convenerint, quatenus alternis vicibus praesentent, ut praescribitur in *Clem. 2. h. t.* juxta Joann. Andreae in *c. cum in illis §. si de Praebend. in 6.* in eo casu, & pro ea vice, quae Laicus praesentat, totum Laicale censetur; pro eadem vero vice, quae Clericus, totum Ecclesiasticum: videtur enim tunc mixtorum natura, per hanc alternativam, pro illis vicibus reducta ad sua simplicia, sin vero hac alternativam non utantur,

sed simul & semel praesentent, in multis naturam potius Juris patronatus laicalis sapientiam Ecclesiastici. Hinc neque examine percursum in casu hoc opus, neque in eo reservationi Pontificiae locus erit. Garc. de *Benef. p. 5. c. 1. n. 582.* in favorabilibus tamen tale jus patronatus mixtum pro Ecclesiastico habendum esse, ita ut laicus quoque semel tempore ad praesentandum fruatur, docet Clariss. P. Martinus Resch in *disp. de Jure Patron. c. 2. §. 1. n. 5.*

II. *Dividitur* Jus Patronatus in hereditarium & gentilium, seu familiare. *Hereditarium* est, quod transit ad quoscunque haeredes etiam extraneos. *c. 3. h. t.* Et tale in dubio semper praesumitur, ut notat Panorm. in *c. cum saeculum 13. h. t.* Barb. *F. E. V. lib. 3. c. 12. n. 20.* Rota *dec. 756. n. 1. p. 2. & dec. 72. n. 1. tom. 3. p. 2. Recent. Gentilium* est, quod certae tantum familiae competit, & relictum est, sive quod tantum transit in illos, qui sunt de genere Testatoris, vel Fundatoris. Barb. *d. c. 12. n. 22.* Et tale esse praesumitur, quoties in ejus provisionibus specialiter fuit habita mentio familiae, & descendentium, nunquam vero hereditariae qualitatis: aut si per spatium centum annorum nullus extraneus, aut femina in eo praesentavit: quandoquidem ad hanc qualitatem, scilicet gentilium esse jus patronatus, leviores sufficiunt probationes, cum non agatur de substantia hujus juris, sed tantum de pertinentia. Barb. *cit. loc.* ubi allegat decisionem Rotae. Gratian. *discept. forens. c. 571. n. 17. & 19.* Caesar de Panimoll. *dec. 137. n. 24.* Cell. *dec. 136. n. 7. & seqq.*

III. *Dividitur* in personale, & reale. Illud personae fundatoris, vel haeredis ejus cohaeret, ubicunque extiterit. Hoc castro, vel praedio, aut similibus bonis cohaeret, & non ad haeredem tantum, sed quemcumque possessorem Castri, Praedii aut ejusmodi bonorum transit. Clariss. P. Martin. Resch *d. c. 2. n. 4.*

IV.

IV. *Dividitur* in activum, & passivum, Jus Patronatûs activum est, per quod fit, ut beneficium conferri nequeat, nisi talis vel talis præsentet. *Passivum*, quando certi de aliqua familia sunt præsentandi, nec alius extraneus præsentari, vel institui potest, quamdiu idoneus Clericus de familia adest. Et de hoc posteriori non est in proposito magna quæstio, cum fundatoris intentio præ omnibus sit attendenda.

§. V.

10 *Causa efficiens* juris patronatûs est vel remota, vel proxima.

Remota est Jus Canonicum: quamvis enim jure stricto, & vi veterum Canonum jus præsentandi soli Episcopo competat. *c. quacunque causa* 10. q. 1. *c. omnes Basilica. causa* 16. q. 7. ipsa tamen Ecclesia vult eam facultatem suis Benefactoribus etiam Laicis in gratitudinem impertiri, hominûmque ad hæc pia officia voluntatem excitare *c. decernimus. causa* 16. q. 7. Refertur autem ejus origo ad Urbani Pontificis tempora, qui floruit Anno 226.

11 *Proxima* sunt modi, quibus jus patronatûs acquiritur. Et hi alii sunt, quibus constituitur alii quibus ad alios transfertur.

Modi, quibus primitus constituitur jus patronatûs, sunt tres: nempe *fundatio, constructio, & dotatio*, qui singuli disjunctivè sufficiunt ad acquirendum jus patronatûs, prout in hoc titulo jura passim hæc tria distinguunt, & Trid. *sess.* 14. c. 12. *de Reform.* fundationem & constructionem conjunctivè requirens per *sess.* 25. c. 9. *de Reform.* explicatur, ubi hæc disjunctivè requiruntur; imò *c. 3. h. t.* solus fundationis. *c. 25.* verò solius constructionis meminit. *Malcard. de Probat. concl.* 59. *num.* 34. *Covar. pract. quest.* c. 36. *n.* 6. aliique cum *Clariff. P. Martino Relch. disp. de Jure patronatûs. c. 5. n.* 3. Dissentiunt *Butt. in c. 1. h. t. n.* 10. & *Garc. de Benef. p. 5. c. 9. n.* 44.

12 *Potro fundare* dicitur Ecclesiam ad effectum acquirendi juris patronatûs, quando quis

assignat fundum, in quo construere debet. *c. nobis. 25. & ibi* communiter DD. *h. t. c. 2. causa* 18. q. 2. *Jacob Pignatell. consultat.* 117. *sub n.* 5. Ubi satis notabile, quòd Ecclesia, in qua capella, vel Altare edificatur, atque in perpetuum titulum beneficium erigitur, in jure præsentandi concurrat cum dotante, vel edificante, quia scilicet fundum contulit ex hypothesi, quòd in Ecclesia beneficium erectum sit; *Panorm. in cap. 3. de Eccles. adif. n.* 11. utur praxis subinde contrarium ostendat, & ordinariè sibi capellarum, ac beneficiorum erectores jus præsentandi usurpent; id tamen per inadvertentiam, & ignorantiam Rectorum Ecclesie contingere putat *ibidem Panormit.* vel rectius per contrariam consuetudinem locorum, quam rationabilem esse, & valere testatur *Barb. c. 9. n.* 41.

Construere Ecclesiam dicitur, quando quis pro ea edificanda, ac construenda expensas, sumptusque facit. *d. c. nobis 25. h. t. c. Monasterium. causa* 16. q. 6. Idem est, si quis expensis suis Ecclesiam reparat, ac reficiat, modo reparatio cum Episcopi consensu fiat, & Ecclesia funditus destructa sit, ita ut novà indigeat consecratione. *Garc. de Benefic. p. 5. c. 9. n.* 51. *Fagnan. in c. quoniam. 3. n.* 57. *h. t.* *Clariff. P. Martin. Relch. cit. c. 5. n.* 9. quia non minùs propriè Ecclesiam edificare dicitur, neque minùs eidem beneficium præstat, qui collapsam reedificat, quàm qui primitus eandem construxit. per *c. 7. de Judicis.* ubi tradunt *Interpp.* favorabilius esse destructam reedificare, quàm de novo construere. Equum tamen omninò est, ut Episcopus, priusquam in reedificationem, ab alio faciendam, consentiat, ea de re admoneat antiquum Ecclesie Patronum, eumque idem facere volentem, præ quovis extraneo admitat. *Fagn. loc. cit. Garc. d. n.* 51. & alii arg. *c. porrit. de Locat. & Conduct.*

Dotare Ecclesiam dicitur, quando quis Eccle- 14
siam

siam fundatam, & constructam sine dote sufficienter dotat, ac redditus, seu annuos census, ad celebrationem Sacrorum, sustentationem personarum servitio Divino dedicatarum, & ad alia Sacræ ædi necessaria, in perpetuum assignat. *c. filiis. 3. 1. causâ 16. q. 7. Hac dotatio* an ante, vel post consecrationem interveniente consensu Episcopi fiat? parum interest. favore enim Ecclesiæ indotata retrotrahitur, & fingitur, ac si ab initio ante consecrationem facta fuisset. Panorm. *in c. quoniam. h. t. n. 9. Garc. Azor. & alii apud Pirhing Eod. n. 11.* Certè qui post primam dotationem agros, & quæcunque bona Ecclesiæ donat, etiam eâ conditione, ut fundi dotales fiant, benefactor duntaxat Ecclesiæ, non patronus censetur, quanquam id, quod donatum est, plus sit, quam quod primitus in dotem datum erat; cum dotantes non propter quantitatem rei donatæ Patroni, & fundatores dicantur, sed quia ipsam Ecclesiam quodammodo à non esse ad esse perducunt. *Gloss. in c. piamentis. 26. causâ 16. q. 7.*

Altioris inquisitionis est: an ad hoc ut jus patronatûs ex fundatione, ædificatione, vel dotatione acquiratur specialis reservatio, & consensus Episcopi requiratur? Et consensus quidem Episcopi respectu ipsius fundationis, ædificationis, & dotationis omninò necessarium esse, adeò ut jus patronatûs non acquirat, qui sine prærequisita autoritate, & licentia Episcopi Ecclesiam, vel beneficium fundat, ædificat, aut dotat. *c. nobis. 25. h. t. c. 26. & 27. causâ 16. q. 7.* sufficit tamen consensus etiam ex postfacto accedens, ut si Episcopus templum sine consensu suo prævio ædificatum, postea acceptet, & consecrari jubeat. Panorm. *in c. cura. not. ult. h. t. Gloss. & DD. in c. edoceri. de Rescript.* Imò in dubio ex diuturnitate temporis intervenisse præsumitur. *Garc. de Benef. p. 5. c. 9. num. 27.* De cætero tamen non requiritur, ut super ipso jure patronatûs tractatus, vel concessio Episcopalis intercedat, quia

ipso jure per fundationem, ædificationem, aut dotationem cum autoritate Episcopi factam jus patronatûs obtinetur, nullâ de eodem mentione, aut reservatione factâ, dummodò contrarium actum, sive expressè jus patronatûs remissum non sit. *d. c. 25. & est communissima DD. teste Garc. cit. c. 9. n. 62.* quidquid unus aut alter in contrarium docuerit.

Modi, quibus jus patronatûs semel legitime acquisitum, & constitutum in alios transtertur, quatuor præcipuè assignantur: scilicet *Successio, Donatio, Permutatio, & venditio*; hinc triti illi versiculi à *Gloss. in c. cum saculum. h. t.* allegati:

Jus patronatûs transire facit novus hæres Res permutatu, donatio, venditióque.

Successione jus patronatûs transtertur in hæredes. Est autem hac in parte observanda forma fundationis, & primæ conventionis cum Episcopo Ecclesiæ factæ; potuit enim fundator vel omninò remittere jus patronatûs vel sibi tantum, filiis, aut familiæ suæ reservare; regulariter autem non solum filiis fundatorum, ut videtur innuere *c. filiis causâ 16. q. 7.* sed etiam quicumque hæredes extranei, & hæredum hæredes in infinitum succedunt in jure patronatûs. *Innocent. in Rubr. h. t. n. 4. Panorm. in c. cum saculum eod. n. 5.* Succedunt autem secundum stirpes, ita scilicet, ut si plures ab uno ex Patronis hæredes relicti sint, omnes simul sumpti unicam duntaxat habeant vocem in præsentatione Rectoris *Clem. 2. & ibi Interpp. h. t.*

Donatione jus patronatûs transtertur in Donatarium aliquando cum, aliquando sine consensu Episcopi: etenim si jus illud sit reale, & annexum universitati, istâ alteri donatâ, ipsum quoque in Donatarium transferri, licet Episcopi consensus non interveniat, facile concedunt *DD. arg. c. 13. h. t.* Si verò personale sit, ut validè donetur Laico, opus est consensu Episcopi *arg. c. un. h. t. in 6.* ubi dicitur, efficacem esse

consensum donationem juris patronatûs à Laico Ecclesiæ, vel loco Religioso etiam sine consensu Episcopi factam; ergo à contrario inefficax erit, si fiat à Laico loco non religioso sine consensu Episcopi. Panorm. in c. illud. h. t. Barb. J. E. U. lib. 3. c. 12. num. 246. Excipitur casus, quò plurium Compatronorum unus jus patronatûs alteri remittit, quod liberè, & Episcopo non requisito fieri posse, docet Gloss. in c. 14. V. contulisse. h. t. Barb. ibid. n. 4. arg. Clem. 2. h. t.

18. Permutatione, ut ritè transferatur jus patronatûs, necessum est, ut permutetur cum alio jure patronatûs, vel simili jure spirituali, aut quod connexum est spirituali, quia de spiritualibus ad temporalia improbatur permutatio tanquam simoniaca in c. ult. de Res. permut.

19. Interdum requiritur ad ejusmodi permutationem consensus Episcopi, ut fraudibus obvietur, eum faciliè fingi posset permutatio, quæ tamè revera foret venditio, & sic simonia committeretur. Barb. de Offic. Episc. alleg. 71. n. 21. Panorm. in c. illud. & in c. querimoniam. cum Joan. Andr. & Hostien. h. t.

20. Venditione transfertur jus patronatûs, si universitas, aut castrum vendatur, cui jus patronatûs cohæret; tamen si enim hoc jus utpote spirituale per se, & solitariè vendi nequeat absque vitio simoniæ, si tamen reale sit, & bonis v. g. oppido, villæ, aut castro habenti capellam annexam, aut in hæreditate, castro, villa, aut oppido vendi potest, modò intuitu illius pretium non augeatur, nec alius temporalis respectus habeatur. Text. & DD. in c. 10. 13. h. t. Neque ad hoc, ut jus patronatûs accessoriè vendatur specialiter de eadem conventionem, aut mentionem fieri oportet, sed hoc ipso, dum v. g. castrum, aut villa venditur & non specialiter excipitur, eò ipso in contractum veniet, & ad emptorem transibit, juxta d. c. 7. & ibi Gloss. & Panorm. n. 1.

§. VI.

Subjctum Juris patronatûs sunt ii, quibus competit. Potest autem competere omnibus tam Laicis, quàm Clericis, qui non speciali jure excluduntur. c. 3. & 25. h. t.

Nec refert I. mares sint, an fæminæ? nam & fæminæ juris patronatûs capaces sunt, per Text. in c. fin. de Concess. præb. c. ex literis. c. nobis. & ibi Panorm. h. t. Garc. de Benefic. p. 5. c. 9. n. 142. Hinc si jus patronatûs sit hæreditarium, imò etiam gentilitium fæminæ quoque in eodem succedit: cum, si Riccio in Prax. p. 1. resol. 169. fides, jus quæsitum sub hac forma: *mibi & fratribus, ac eorum hæredibus*, etiam sorores complectatur. per l. fratres. C. de Inoffic. testam. & l. tres fratres. & ibi Gloss. ff. de Pact.

Connexa difficultas est: utrum si mulier in dote det castrum, in quo jus patronatûs habet, vir durante matrimonio præsentare possit an mulier? Zoëf. h. t. n. 36. Layman. in Theol. moral. lib. 4. tr. 2. c. 13. q. 7. n. 18. alique plures præsentationem attribuunt Marito, tanquam Domino civili rerum dotalium. Panorm. in c. fin. de Concess. præb. Azor. Instit. mor. tom. 2. lib. 6. c. 21. q. 16. probabilis in præsentando uxorem præferunt Marito: licet enim jus patronatûs transeat regulariter cum universitate honorum per c. ex liberis h. t. dos autem sit aliqua universitas; quia tamen originaliter dos tantum debetur propter fructus ad compensationem onerum matrimonii. l. 20. C. de Jure dos. jus patronatûs verò potius sit quidam honor, quàm fructus re ipsâ æstimabilis, penes uxorem manebit jus præsentandi.

Neque refert II. pubesquis sit, an impubes. Azor. cit. c. 21. q. 14. Layman. loc. cit. & siquidem pupillus infans sit, ejus nomine Tutor præsentabit. Garc. de Benef. p. 5. c. 9. n. 193. si verò infantiam egressus, & septuaginta major sit, in præsentando Tutori præferatur: tum quia est Dominus hujus juris & constitutus

in hac ætate etiam sponsalia de futuro per se contrahere potest. *tot. cit. de Despens. Impub.* tum quia sicut patria, ita nec potestas tutoria in spiritualibus locum habet per ea, quæ notantur *in c. fin. de Judic. in 6.* non enim spiritualia administrat tutor, ut advertit Gloss. *in c. ex co. V. Suffragium. de Elect. in 6.* attamen ex communi saltem de honestate Pupillus auctore Tutore presentare debet. Gloss. *in c. decernimus. causâ 16. q. 7. Garc. loc. cit. Zoëf. h. t. n. 40.*

23 Nec refert III. sive legitimi sint, sive illegitimi: nam etiam Spurius juris patronatus capaces censentur, ex quo nullibi prohibentur, & generaliter disponitur *in c. pia mentis. c. quicumq. c. filius. causâ 16. q. 7.* quemcumque Christianum fundantem, dotantem, aut exstruentem Ecclesiam jus patronatus acquirere; & sine dubio spurius est capax hereditatis, ab extraneo acquirendæ; ergo & juris patronatus. Azor. *tom. 2. Inst. moral. lib. 6. c. 21. q. 15.* Neque impedit, quod incapax sit honorum, beneficiorum, ac officiorum publicorum: nam hoc solummodo verum est de officiis, honoribusque verè publicis, & maximè secundum electionem, & optionem publicam acquirendis, non improprie dictis, & in aliquam remunerationem, & compensationem primordialiter concessis.

24 Excluduntur Judæi, pagani, hæretici. Azor. *d. lib. 6. c. 21. q. 7. & 8. Panorm. in c. nobis. h. t. Text. & Gloss. in c. frequentibus. in c. pia mentis. c. quicumque. causâ 16. q. 7.* cum enim pagani & Judæi sint extra Ecclesiam, juris patronatus, suo modò spiritualis, incapaces sunt: & *in cit. cap.* mentio fit de solis Christianis, quæ qualitas Christianitatis, cum vacet in his personis, meritò rejiciuntur, utpote requisitâ qualitate destitutæ. Quoad hæreticos de jure scripto res etiam expedita est: nam ob hæresim omnia illorum bona ipso jure confiscata sunt, consequenter etiam jus

patronatus ad fiscum abibit. *per c. cum secundum leges. de Hæret. in 6. Azor. & Panorm. cit. loc.* In praxi res est difficilior maximè in nostra Germania, ubi certæ sectæ hæreticorum tolerantur, neque hanc pœnam incurunt: quippe ex quo sunt capaces hereditatum, etiam juris patronatus capaces dixeris, quod cum universitate, ut est hereditas, transit: maximè quia constat, in aliquot Monasteriis Sueviæ Comites A catholicos hodie prætere, & possidere jus Advocatiæ, ex eo solum, quod sui majores tunc Catholici, idem adepti sint, quibus illi, utpote legitimi hæredes, in omne jus, quod habeant, successere. Mallem tamen asserere, Ecclesiam, & ordinarios locorū de rigore juris eos posse repellere à presentando, quandoquidem Ecclesia nunquam consensit in illorum confederationem, & liberum commercium cum Catholicis habendum, atque de Jure Canonico æquè in pœnam suæ sectæ omnibus suis bonis privantur. *per d. c. cum secundum leges. de Hæret. in 6.*

§. VII.

Objectum juris patronatus sunt Ecclesie, circa quas jus patronatus ex fundatione, constructione, aut dotatione competit. Ubi discernendæ Ecclesie *collegiata, seu conventuales à non collegiatis. Collegiata, seu conventuales* appellantur, in quibus plures Clerici seu Sæculares, seu Regulares commune sigillum habentes, tanquam fratres, constituunt unum collegium, sive potius tanquam membra unum corpus Ecclesiasticum, cujus caput est Prælatum, qui de Jure communi à collegio eligendus est. *per c. 1. de Elect.* In hujusmodi Ecclesiis, etsi fundatione, aut dotatione jus patronatus acquiratur quoad honorem, aliisque similes effectus; jus tamen presentandi, vel nominandi Prælatum sine Sedis Apostolicæ consensu non obtinetur. *c. nobis & ibi Panorm. n. 2. Barb. n. 3. & Fagn. n. 14. Non colle-*

collegiata vocantur, in quibus unus, vel etiam plures Clerici, seu Beneficiati singulares, commune sigillum non habentes diversis officiis, & ministeriis deputati, & uniti Ecclesiæ Rectori subiecti deserviunt, quin efficiantur unum collegium, seu corpus, cujus caput sit Præsul ab ipsis eligendus. Laymann in *d.c. r. de Elect. n. 1.* In hujusmodi Ecclesiis jus patronatûs non tantum quoad honorem, seu præcedentiam, sed & quoad jus Rectorem, & alios beneficiatos præsentandi patronum consequi, pro judicato habetur.

§. VIII.

26 *Forma juris patronatûs alia est generalis, alia specialis.*

Generalis in eo posita est, quod sit jus spiritali annexum, honorificum, onerosum, & utile alicui competens in Ecclesia, eò quod de Ordinarii consensu eam construxerit, fundaverit, vel dotaverit, aut id à suis Majoribus, vel Antecessoribus factum fuerit.

27 *Specialis* consistit in differentia, quâ inter se differunt jus patronatûs *Ecclesiasticum*, & *seculare*. Differunt autem I. quod patronus *Laicus* ad beneficium vacans plures, vel simul vel successivè, re adhuc integrâ & nondum factâ institutione; *Ecclesiasticus* verò non nisi unum præsentare possit. *c. 5. & 24. h. t.* Quemnam autem ex pluribus præsentatis Episcopus eligere, & instituere teneatur? dictum est supra ad *tit. de Instit. n. II.* II. Differunt, quod Patronus *Ecclesiasticus* ad præsentandum habeat semestre, tametsi jus præsentandi à Laico sibi donatum adeptus sit. *c. 22. h. t. c. m. Eod. in 6. & ibi Gloss.* *Laicus* verò tantum quadrimestre, siquidem nomine proprio & non procuratorio loco Clerici præsentet. *c. 3. & 27. h. t.* Quod temporis spatium eatenus extendimus, ut tametsi Patronus sive *Laicus*, sive *Ecclesiasticus* aliquem jam ante præsentaverit intra quadrimestre, vel semestre, si tamen is non prosequatur suam præsen-

rationem, admissionem, & institutionem, possit patronus tempore illo elapso alium, præsentare, quandoquidem negligentia præsentati non debet redundare in præjudicium Patroni. Zerol. in *prax. Episcop. V. jus patronatûs. 2. p. III.* Differunt, quod Patronus *Laicus* non obstante decreto Trid. *sess. 24. c. 18. de Reform.* pro libitu ad Parochiam Clericum aliquem præsentare possit, qui per Examinatores ad concursum destinatos tantum examinari, & dignus repertus ab Ordinario institui debeat; econtra si Patronus *Ecclesiasticus* sit, concursus locum habeat, ut prolixè tradidimus ad *tit. de Concess. Prab. n. 29.* IV. Differunt, quod Papa juri patronatûs *seculari* derogare non soleat, Legatus verò non possit. *c. 28. h. t. & ibi Panorm. n. 3. Barbof. n. 3.* secus de *Ecclesiastico*; propterea, ne Laici à fundationibus absterentur, & jus patronatûs contemnant, si illud non facile eludi posse videant. V. Differunt, quod probabiliter solus patronus *Ecclesiasticus* privetur jure suo pro illa vice, si inidoneum præsentaverit. *c. 2. ibi: minus idonea persona de Suppl. neglig. Prælat. non item Laicus* per satis clarum textum in *c. cum vos. de Officio Ordinarii & ibi Panorm. Barb. de Offic. & potest. Episc. p. 3. alleg. 72. n. 105.*

§. X.

Finis, ob quem Ecclesia jus patronatûs tribuit, est, ut eos, qui pio affectu ducti res suas Ecclesiæ dedicârunt, aliquo saltem jure, tanquam perpetuo voluntatis & pietatis monumento remuneraretur.

§. XI.

Effectus juris patronatûs sunt jura, quæ ex eo Patronus consequitur, vide licet *jus honorificum, utile, & onerosum* juxta dictos illos versiculos.

Patrono debetur honos, onus, emolumentum, Præsentet, præsit, defendat, alatur egenus. Primus itaque effectus est honor, quem patronus obtinet in Ecclesia juxta c. pia causa 16.

q. 7. quia in ista eidem debetur sedes honorabilior, locus dignior & prioritas in processionibus, in suscipiendâ pace, thurificatione, & aliis actibus similibus. Barb. *J. E. U. lib. 3. c. 12. n. 215.* Extra Ecclesiam etiam ab istius Rectoris, vel Administratores honorandum esse Dd. passim tradunt.

30 *Secundus est onus*, seu cura defendendi Ecclesiam, ne bona ejus indebitè dilapidentur, vel ad alios, quàm à fundatore destinatos usus convertantur. *c. constitutum causâ 16. q. 9. c. filii causâ 16. q. 1.* Barb. *J. E. U. lib. 2. c. 2.* At in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se ingerere præsumat Patronus, saltem laicus; neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum proventibus se immisceat: nisi quatenus id ei ex institutione, aut fundatione competit. *c. noverint. causâ 10. q. 1.* Concil. Trid. *sess. 24. de Reformat. c. 3. in fine.*

31 *Tertius effectus est utilitas redundans in Patronum*: quia si patronus vergeret ad inopiam, Ecclesia teneretur eum præ reliquis pauperibus ex redditibus, qui detractis necessariis impensis supersunt, alere, ac juvare *c. nobis. h. t. c. quicumq. 30. causâ 16. q. 7.* æquissimâ ratione, quâ ad remunerandum iis obligati sumus, à quibus beneficium accepimus. arg. *l. 26. §. 12. ff. de Condict. indebit.*

32 *Quartus demum, & præcipuus effectus est facultas præsentandi Clericum ad beneficium vel Ecclesiam vacantem*, quæ Patrono ita competit, ut intra tempus à jure indultum ad præsentandum, ipso contradicente, vel etiam ignorante, ab Episcopo, vel alio, qui jus instituendi habet, facta Clerici institutio ipso jure irrita sit, ac proinde hæc non obstante in Ecclesia, vel beneficio instituendus sit alius Clericus idoneus à Patrono reclamante intra præscriptum tempus postea præsentatus. *c. 14. h. t. c. decernimus causâ 16. q. 7.* Rochus de

Curte *V. honorificum, n. 3.* & Ego *supra de Institut. n. 15.* Porro se ipsum Patronus nec per se, nec per alium à se delegatum præsentare potest, etiam si Clericus sit, & idoneus. *c. 26. h. t. suum tamen cognatum, quin & filium præsentare nullo jure prohibetur. arg. c. 15. Eod. & ibi Gloss. in V. concedere. Panormit. ad idem n. 3.*

§. XII.

Contraria Juris patronatus sunt modi, quibus amittitur. Amittitur autem vel propter defectum fundamenti, vel propter delictum, vel propter non usum, ac subsequutam prescriptionem.

Propter defectum fundamenti amittitur jus patronatus I. si Ecclesia sine spe reedificationis planè pereat, aut dos ei adimatur, quandoquidem non entis nullæ sunt qualitates. Barb. *J. E. U. lib. 3. c. 12. n. 254.* Zoëli. *h. t. n. 68.* II. Si cum Patroni consensu ex Ecclesia patronata fiat Monasterium, vel Ecclesia collegiata, cum in his non præsentatio, sed electio obtineat. Butr. *in c. 25. h. t. n. 26.* Vallensis *§. 7. n. 5.* III. Si Ecclesia patronati obnoxia alteri Ecclesiæ, vel Monasterio sine juris reservatione uniatur: quia Ecclesia unita alteri censetur quasi extincta. Pirrhing. *h. t. n. 138.* Zoëli. *n. 68.*

Propter delictum jus patronatus amittitur I. Si Patronus incidat in hæresim, Schismâ, apostasiam, aut crimen læsæ Majestatis: cum propterea omnia bona confiscentur. *c. fin. de Heret.* Panormit. *in c. cum laici h. t.* II. Si quis per se, aut per alium temerario ausu Prælatum, Rectorem, vel Clericum Ecclesiæ patronatæ occidat, vel impias in illos manus injiciat vulnerando vel aliâ enormi læsione offendendo: *c. 12. de Pœnis & ibi Panormit.* ut tamen privatio ex hoc capite delicti effectum habeat, sententiâ Judicis declaratoriâ opus est, licet delictum fuerit notorium. Gall. *2. observ. § 1. n. 6.* III. Si se scienter, & malicio-

